

NOVA DOBA

Leto XXII.

Celje, petek 1. novembra 1940

Štev. 45.

Program mladih

Združitev vseh pozitivnih sil med Slovenci, Hrvati in Srbi v skupno politično formacijo zaradi dokončne rešitve vseh temeljnih vprašanj našega državnega sožitja in ojačenja naše življenjske skupnosti je druga velika zahteva našega časa!

III.

Dobro urejeno in smotrno gospodarstvo je gotovo predpogoj vsake sodobne države. Nemčije bi že davno ne bilo več, če ne bi imela smotrnega gospodarstva in izredno dobro izvedenega racionaliziranja. In pri nas? V državi je vsega dovolj — pa taka draginja. Na teh dveh primerih se dovolj jasno vidi, kako važno je dobro in organizirano gospodarstvo!

Ker ste že v »Jutru« in še boste čitali o programu OJNS, bom ta del navedel samo v glavnem. S tem pa nikakor ne mislim zapostavljati tega dela programa; prav nasprotno! Smatram ga za najvažnejšega in bi ga zato postavil na prvo mesto.

Narod, živeč na odrejenem ozemlju, organiziran v svoji najvišji organizaciji — državi, mora v prvi vrsti izkoristiti one gospodarske predpogoje, ki mu jih daje njegova lastna gruda. Osnovna naloga gospodarske politike je: ustvariti zdravo, sorazmerno razvito gospodarstvo, ki bo iz lastnih sil ali pa s koristno zamenjavo nudilo dovolj sredstev za čim popolnejše kritje vseh kulturnih in ekonomskih potreb naroda ter možnost za zaposlitev vseh njegovih proizvajalnih sil. To mora biti namen narodnega gospodarstva, ne pa čim večji dobiček.

Svojo nalogo v pogledu gospodarstva bo država izpolnila, če bo imela primeren vpliv na gospodarsko udejstvovanje poedincev in organizacij. Vsako gospodarsko udejstvovanje mora biti pridržano le našim državljanom. Na tem mestu poudarjamo, da vidimo v združništvu najsocialnejšo in najkulturnejšo obliko kolektivizma na vseh področjih gospodarstva.

Ena država mora imeti samo eno gospodarsko področje. Jugoslovenci smo se združili v eno državo, da bomo skupno nosili bremena in koristi. Ne sme biti, da bi en del države gradil svoje bogastvo z zapostavljanjem drugih delov.

Zunanja trgovina mora biti dopolnilo notranje in ne sme biti sama sebi namen. Ne sme veljati pravilo: Čim večji izvoz za vsako ceno. Ne, česar imamo preveč, le to in še to ne v surovinah, temveč v že doma predelani obliki, da se da tudi pri tem zaslužka domačim ljudem. Uvažati pa samo najnujnejše, a ne vseh mogočih luksuznih predmetov. Gospodarstvo naroda je, od zunaj gledano, celota, v kateri nastopa država kot gospodar. Zato je zunanja trgovina prvenstveno funkcija države, Posamezniki in skupine naj izvršujejo tu svojo vlogo le, v kolikor in kakor jim jo država poveri. Enotno gospodarsko področje zahteva enotno vodstvo zunanje trgovine! Zavedamo se, da smo nujno navezani na sodelovanje s sosednimi gospodarskimi področji. Smatramo pa, da nas kljub vsej veliki koristnosti, ki jo vidimo v medsebojni izmenjavi dobrin in dopolnjevanju nihče ne more prisiliti, da bi delali v nasprotju z našimi življenjskimi interesi!

Glavne probleme naše vasi vidimo v agrarni prenaseljenosti, majhnih kmetijah, slabi donosnosti in neorganiziranem kmečkem kreditu. Z industrializacijo moramo ustvariti možnost zaposlitve viška našega kmečkega prebivalstva. Premajhne kmetije niso življenja sposobni gospodarski čini, ne dajejo svojim lastnikom z veseljem do življenja jih navdajajočo eksistenco, zato jih moramo počasi odpraviti, ustvarjajoč pogoje, ki bodo pospeševali nastanek, pravic in obstoj srednjih posestev kraju primerne obsega.

S tem zaključujem to serijo uvodnih člankov o programu OJNS. Vem, da ta

Italijansko-grška vojna

Vpad italijanskih čet v Grčijo — Posvetovanja v Moskvi — Sestanek Hitlerja in Mussolinija v Florenci — Izpembe v francoski vladi — Letalska vojna med Nemčijo in Anglijo

V noči od petka na soboto je po italijanskih poročilih oborožena skupina Grkov prekorčila grško-albansko mejo in napadla albanske obmejne straže, pričemer so znašale albanske izgube dva mrtva in tri ranjena. Grška službena agencija je to zanimala in izjavila, da Grki niso bili zapleteni v zadevo. V ponedeljek zjutraj je Italija stavila Grčiji ultimatum in zahtevala, da ji Grčija prepuusti razne strateške postojanke, češ da je Grčija v zadnjih mesecih stalno podpirala Veliko Britanijo. Grška vlada je italijansko zahtevo takoj odklonila, nakar so italijanske čete vpadle iz Albanije na grško ozemlje, kjer so se jim grške čete postavile v bran. Italijanska poročila ne poročajo o večjih uspehih in navajajo, da slabo vreme ovira vojaške operacije na težkem terenu. Italijanska letala so bombardirala pristanišča v Patrasu, Korintski prekop in atensko letališče. Velika Britanija je zagotovila Grčiji vojaško pomoč.

Kakor poročajo, bodo ostale Rusija, Turčija in Bolgarija v italijansko-grškem sporu nevtralne. Grški poslanik v Moskvi je imel v torek razgovor s sovjetskimi podkomisarjem za zunanje zadeve Višinskim in angleškim veleposlanikom Crippsom. Konferirala sta tudi nemški in italijanski veleposlanik v Moskvi, ameriški veleposlanik pa se je sestel z več člani moskovskega diplomatskega zbora. Po ameriških vesteh namerava baže Nemčija posredovati v italijansko-grškem sporu, da prepreči razširjenje vojne na Balkan.

V ponedeljek dopoldne je prispel nemški kancelar Hitler v Florenci in se tam sestel z italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem. V razgovoru, ki je trajal več ur, sta oba državnika razpravljala o vseh vseh in aktualnih vprašanjih. Zvečer se je kancelar Hitler odpeljal v Nemčijo.

Francoski zunanji minister Baudoin je podal ostavko. Maršal Petain je ime-

noval za zunanjega ministra Pierra Laval, ki ostane tudi še nadalje podpredsednik vlade. To imenovanje tolmačijo tako, da je maršal Petain odobril Lavalovo politiko zblizovanja in sodelovanja z Nemčijo.

Francoski general de Gaulle je govoril v soboto v radiu v Leopoldvillu v Belgijskem Kongu. Protestiral je proti francoski vladi, ki hoče izročiti Francijo in njene kolonije Nemčiji in Italiji. Pozval je vse Francoze, da se upro režimu, in izjavil, da bo v kratkem sestavljena francoska revolucionarna vlada v inozemstvu.

Letalska vojna med Nemčijo in Anglijo se nadaljuje z vso silovitostjo. Nemško letalstvo vsak dan bombardira London in druga mesta v južni Angliji, angleška letala pa napadajo Berlin in druga mesta v Nemčiji ter nemška oporišča ob Kanalu. Po angleških poročilih so angleški bombniki v noči na ponedeljek napadli tudi Škodove tovarne v Plznu.

V vzhodni Ariki se nadaljujejo akcije angleškega in italijanskega letalstva, na kopnem pa je položaj še vedno nespremenjen.

Obračun celiske mestne občine za l. 1939-40

Znatno povišanje proračunskih postavk

Celje, 31. oktobra.

V smislu določila § 122 zakona o mestnih občinah je obračun o gospodarstvu celiske mestne občine za dobo od 1. aprila 1939 do 31. marca 1940 razgrnjen v prostorih mestnega računovodstva v Celju na obči vpogled.

Ko je bil 27. januarja 1939 v seji celjskega mestnega sveta sprejet proračun za leto 1939-40, smo v našem listu ugotovili, da ni bil razpoložen načrt proračuna, ampak samo neki osnutek proračuna, ki naj bi tvoril podlago za definitivni proračun za leto 1939-40. Pri pregledu razgrnjenega obračuna smo ugotovili, da tedanji osnutek proračuna ni v celoti podlaga za sprejeti proračun in naravno tedaj tudi ne za sedaj razgrnjeni obračun, temveč da je naknadno pred sprejetjem v seji 27. januarja 1939 spremenjenih mnogo postavk.

Oglejmo si na kratko posamezne številke obračuna:

IZDATKI V LETU 1939-40.

Osební izdatki

Vsi osebni izdatki za uslužbence mestne občine, pri občinskem gospodarstvu, pri podjetjih, upokojece in osebje policije znašajo 3.294.717.35 din in so za 66.680.35 din višji od zadavnega proračunskega zneska. Zaradi dovoljenih izrednih draginskih doklad in povišanja plač se je sicer proračunska vsota zvišala za 136.986.30 din, je pa na drugi strani n. pr. pri policiji ostalo nekaj nezasedenih mest in tudi niso izdali celotnega proračunskega zneska. Zaradi stalno naraščajoče draginje je verjetno da bo treba osebne izdatke v bodočih proračunih še v večji meri povišati.

Materialni izdatki

1. **Občo upravno oblastvo.** Vsi izdatki znašajo 407.199.90 din (proračun 422 tisoč 632 din). Izplačali so torej 15.432.10 din manj zaradi manjših izdatkov pri nekaterih pozicijah, razen pri potninah, ki znašajo 23.891 din napram proračunu.

moja izvajanja še daleč niso popolna, toda imel sem samo namen v glavnih obrisih pokazati delo in program mladit. Izpustil sem več poglavij, kakor šolstvo, industrijsko in denarno politiko. Toda vsega tega je mnogo in vse je važno, a ga v treh kratkih člankih ni mogoče navesti.

Menim pa, da bomo s tem programom zapluli lepšim časom naproti!

nanim 15.000 din; podrobnosti teh potnin iz obračuna niso razvidne.

2. **Osební in imovinska varnost.** Izdali so 317.005.45 din (356.450 din). Pod to partijo so obračunani materialni izdatki za policijo, razni izdatki za osebje, ki spadajo zaradi pregleda pod osebne izdatke, vzdrževanje gasilskih čet itd. Tu je tudi 20.000 din, ki jih plača občina vsako leto za vzdrževanje poslopja sreskega načelstva. Marsikateri Celjani bi zanimalo, koliko plačujejo v ta namen druge občine celjskega sreza.

3. **Ljudska prosveta.** Izdali so 658.129 din 85 par (659.413 din). Mestni svet se je pri tej partiji skoraj do pičice držal proračunskih postavk.

4. **Finančna stroka.** Vsi izdatki znašajo 2.170.534.92 din (2.116.531 din) in je bilo torej izdanih 54.003.92 din več nego je bilo predvideno v proračunu. Iz te postavke pa ni razvidno, koliko odpade od te plačane vsote na obresti in koliko na odplačilo glavnice. Ti podatki so za pravilno presojo uspeha občinskega gospodarstva neobhodno potrebni.

5. **Gradbena stroka.** Vsi izdatki znašajo 1.693.737.60 din (1.627.517 din), so torej za 66.220.60 din višji nego je bilo proračunano. Po poročilu so utemeljeni izrednimi deli na cestah. V gradbeno stroko spadata nedvomno tudi v izrednem proračunu za investicijska dela predvidena gradnja podvoza pri hotelu »Pošti« s 100.000 din in ureditev Vodnikovih ulic za 200.000 din. Teh del pa v obračunski dobi niso izvršili in tudi niso rezervirali omenjenih v proračunu določenih zneskov. Celjska mestna občina si je s priključkom bivše okoliške občine vsekakor nakopala v tej stroki zaradi nujno potrebnih novih naprav, popravil in vzdrževanja ogromno breme, ki se bo v bodočnosti še večalo, ne da bi z večjim donosom doklad dobila potreben ekvivalent.

6. **Veterinarstvo in kmetijstvo.** V navedene svrhe so izdali 27.439.50 din (29.500 din), torej 2.060.50 din manj nego je bilo proračunano.

7. **Ljudsko zdravje.** Vsi izdatki znašajo 152.815.58 din (149.300 din), torej 3.515.58 din več nego je bilo proračunano.

8. **Socialno skrbstvo.** Vsi izdatki znašajo 984.621.43 din (938.930 din), so torej za 45.691.43 din višji nego je bilo proračunano. Povišane so redne mesečne podpore za 46.420 din in izredne pod-

pore za otroke za 27.083 din, dočim so nekatere proračunske postavke zmanjšane.

9. **Trgovina, industrija, obrt in turizem.** Vsega so izdali 201.359.70 din (201.900 din), torej se tudi skoraj uje ma obračunska postavka s proračunsko. Več kot ¾ izdane vsote odpade na turizem, razmeroma malenkostni so izdatki za obrt, še manjši za trgovino, za prospeh industrije ne najdemo v tej partiji razen v naslovu partije nikake omembe oziroma izdatka.

10. **Občinsko gospodarstvo.** Vsi izdatki znašajo 352.183.95 din (404.032 din), torej 51.848.05 din manj nego je bilo proračunano. V tej partiji so obračunani izdatki za obdelovanje občinskih zemljišč in gozdov, pa tudi za izvažanje iz greznice — proračun pravi: izvažanje greznice! —, izdatki za kopališča ob Savinji, za upravo poslopj itd. ter končno še uslužbenki davek za uslužbenice bivše okoliške občine. Vsekakor velik konglomerat!

11. **Nepričakovani izdatki.** V tej partiji so izdali 58.293 din (60.000 din).

12. **Višji izdatki po sejnih sklepih.** Preko proračuna so po zadavnih sejnih sklepih izdali 376.355.22 din. Ti višji izdatki se krijejo iz višjih dohodkov. Pri obračunu izrednega obračuna za investicijska dela bomo pa videli, da mnogo res zelo važnih investicijskih del — izvzemši v resnici nujno potrebno in važno delo gradnje »stadiona« za 100.838.85 din, ki so ga izvršili v obračunski dobi — zaradi pomanjkanja kritja niso izvršili.

Vsi materialni izdatki celjske mestne občine v obračunski dobi 1939-40, znašajo 7.399.676.10 din (6.966.205 din) in so torej za 433.471.10 din višji nego je bilo proračunano.

Materialni izdatki mestnih podjetij

Elektrarna in plinarna 4.473.383.10 din (4.253.285 din). Klavnica 318.822.90 din (332.890 din). Vodovod 696.898.27 din (576.700 din). Pogrebni zavod 446 tisoč 843 din (302.400 din). Avtobus mesta Celja 1.348.174.41 din (1.107.024 din). Mestno zavetišče v Medlogu 600 tisoč 466.85 din (520.560 din). Delavski dom 257.615.68 din (239.457 din). Vsa podjetja razen klavnice imajo napram proračunu 823.955.31 din več izdatkov, klavnica ima 14.067.10 din manj izdatkov, tako da je končno 809.888.21 din več izdatkov. Ker so obračuni posameznih mestnih podjetij velike važnosti, a bi ti podatki zaradi svoje obsežnosti motili celokupni pregled današnjega poročila, se bomo na posamezne obračune teh podjetij, kolikor bo to na podlagi objavljenih številke mogoče, povrnil

Skladi

Vsi skladi: meščansko oskrbovalni sklad, veterinarski sklad, sklad za regulacijo mesta in sklad za regulacijo Savinje in pritokov so bili proračunani na 1.165.425 din, dočim so dejansko izdali 1.630.172.96 din. Dočim prvih dveh skladov niso izrabili do proračunske vsote, so za regulacijo mesta, za katero je bilo proračunanih 21.000 din, izdali 194 tisoč 439.25 din, torej 173.439.25 din več, kar je v primeri s proračunskim zneskom pač horendno povišanje. Za regulacijo Savinje in pritokov je bilo proračunanih 851.800 din, izdali so pa 1.197.264.12 din, torej 345.464.12 din več

Izredni proračun

V izrednem proračunu za l. 1939-40. so bila predvidena sledeča investicijska dela: centralna kurjava v meščanski šoli 140.000 din, gradnja stranišča v Gaberju 40.000 din, gradnja vojaških grobov 100.000 din, razširitev mestnega pokopališča 100.000 din, gradnja stadiona 100.000 din, gradnja podvoza pri hotelu »Pošti« 100.000 din, gradnja delavskih hišic 300.000 din, nakup prostora za gimnazijo 200.000 din, prispevek za ogled klavnih živali 15.000 din, ureditev Vodnikove ulice 200.000 din in nabava škropilnega avtomobila 250.000 din. Vse to da 1.545.000 din. Sredstva v enaki višini naj bi pa dobili s prodajo raznih nepremičnin celjske mestne občine v obračunski dobi. Priznati moramo, da so nekatere izmed navedenih proračunskih postavk, n. pr. gradnja delavskih hišic, naprava centralne kurjave v meščanski šoli, gradnja podvoza in ureditev Vodnikove ulice, vzbudile mnenje, da ima celjski mestni svet razumevanje za socialne in časovne potrebe celjskega prebivalstva. Pa žal so od vsega tega lepega načrta v odobrenem izrednem proračunu izvedli le dvoje del:

Pod pozicijo »Centralna kurjava v meščanski šoli« so izvedli na enem traktu nadzidek, ki stane po obračunu 587 tisoč 292.29 din, dočim je znašala proračunska vsota 140.000 din in so torej prekoračili proračun za 447.292.29 din, kar predstavlja vsekakor svojevrsten rekord. Mnenja smo, da bi bili lahko za ogromno vsoto 587.292.29 din v takratni dobi sezidali ne samo skromen nadzidek, ki obsega menda dve šolski sobi, temveč primerno veliko novo šolsko stavbo. Celjski mestni svet bi storil dobro, če bi ta ogromni izdatek svojim davkoplačevalcem primerno pojasnili.

Poleg tega nadzidka je bila samo še ena proračunska postavka v izrednem proračunu, ki jo je smatral celjski mestni svet za vredno, da jo izvede. Kakor smo že pri partiji »višji izdatki« navedli, je izmed vseh drugih v izrednem proračunu navedenih pozicij izvršena poleg gori navedene samo še gradnja neobhodno potrebnega »stadiona« v neposredni bližini mestnega pokopališča. »Stadion« je bil proračunan na 100.000 din, stal je pa 100.838.85 din. Kako je »stadion« v navedeni okolici potreben in koliko ga sedaj, ko je bil tako nujno zgrajen, uporabljajo, ve menda vsak Celjan.

Celotno kritje izrednega proračuna znaša 725.720.22 din in torej primanjkuje po proračunu za izvršitev vseh predvidenih del 819.279.78 din. Vsled tega ostalih del tega proračuna niso izvršili. Celjski mestni svet pa je imel možnost kriti ta primanjkljaj iz drugih proračunskih prebitkov. Saj je n. pr. že 47-odstotna doklada na državne neposredne davke, ki je bila proračunana na 2.001.730 din, izkazala 2.868.474.75 din donosa, torej 866.744.75 din več nego je bilo predvideno v proračunu. Prenos iz ene partije v drugo je pa mogoč na podlagi določb §§ 120. in 118. z. o. m. o., ki se jih celjski mestni svet itak poslužuje.

Vsi tu navedeni materialni izdatki znašajo 17.897.773.49 din in so za 888 tisoč 827.49 din višji nego proračunska vsota.

Celokupni izdatki celjske mestne občine v dobi 1939-40. pa znašajo 21 milijonov 192.490.84 din in so napram proračunski vsoti 20.236.983 din za 955 tisoč 507.84 din prekoračeni.

Banovinske zvezke ima stalno v zalogi knjigarna Karl Goričar vdv., veletrgovina s papirjem, Celje.

DOHODKI V LETU 1939-40.

1. Občinska doklada na državne davke. Proračunsko je bil predviden donos 55-odstotnih občinskih doklad na državne davke na 2.342.450 din, dočim je mestna občina dejansko prejela od davčne uprave v Celju 3.209.194.75 din teh doklad, torej kakor že gori navedeno 866.744.75 din več nego je bilo predvideno.

2. Občinske davščine. Predvidenemu donosu v znesku 1.315.000 din stoji nasproti dejanski inkaso v znesku 1 milijon 398.221.28 din, kar da s končnim zaostankom v znesku 156.417.66 din, četudi bi bilo treba uvaževati še začetni zaostanek, vendarle znatno višji donos nego je bilo proračunano.

3. Trošarina. Donos trošarin je bil proračunsko predviden na 2.248.000 din, dočim znaša resnični donos 2.246.234.99 din. Zanimive so tudi ugotovitve, da je dala trošarina na vino namesto proračunanih 930.000 din samo 842.732.75 din, torej 87.267.25 din manj. Pač pa je dala trošarina na pivo namesto predvidenih 250.000 din znesek 289.860.50 din, torej 39.860.50 din več. Nadalje je znašal donos uvoznine namesto predvidenih 700.000 din le 615.986.74 din, torej 84 tisoč 13.26 din manj. Užjtnina na meso je dala 279.760 din namesto proračunanih 160.000 din, torej 119.760 din več.

4. Dohodki od imovine. Proračunska vsota je znašala 1.401.008 din, dočim znaša doseženi dohodek 1.383.201.85 din. Med dohodke vnaša obračun med drugim obrabnino za uporabo mestnega ozemlja po mestnih podjetjih. Tako naj bi plačala po proračunu elektrarna in plinarna 524.017 din, plačala pa je le 324.017 din, mestni vodovod je pa namesto proračunanih 130.000 din plačal 254.826.75 din, torej 124.826.25 din več. Tudi mestni pogrebni zavod je plačal namesto proračunanih 43.113 din skupno 135.554.40 din, torej 92.441.40 din več. Ta vplačila mestnih podjetij predstavljajo dejansko dobiček, ki ga podjetja oddajajo mestni občini.

5. Razni dohodki. Proračunska vsota je znašala 2.410.669 din, obračun pa izkazuje 2.232.522.66 din, torej 178.146.34 din manj. Med temi dohodki je bil predviden znesek 300.000 din kot povračilo državne uprave za vzdrževanje mestne policije, po obračunu pa je na to pozicijo plačala banska uprava 20.000 din. Pač pa so bili dohodki od zaostankov doklad in naklad, donos zamudnih obresti in razni dohodki višji, tako da ostane še gori navedeni končni primanjkljaj. Ta partija vsebuje tudi povračila anuitet, ki jih plačujejo mestna podjetja za posojila, ki jih je za nje najela mestna občina. Pri tej poziciji bi bilo treba zaradi pregleda navesti, koliko od skupnih zneskov anuitet odpade na obresti in koliko na odplačilo glavnice.

6. Dohodki mestnih podjetij. Elektrarna in plinarna 4.742.429.60 din (4 milijone 529.256 din). Klavnica 451.673 din (419.650 din). Vodovod 734.974.32 din (562.000 din). Pogrebni zavod 345.415.02 din (310.200 din). Avtobus mesta Celja 1.620.766.41 din (1 milijon 325.700 din). Mestno zavetišče v Medlogu 574.866.85 din (494.960 din). Delavski dom 118.718 din (163.190 din). Vsi dohodki mestnih podjetij so znašali 8.588.843.20 din in so torej napram proračunski vsoti 7.804.956 din za 783.887 din 20 par višji. K temu višku so prispevala vsa podjetja razen Delavskega doma (skupno s mestnim parnim in kadnim kopališčem), ki izkazuje napram proračunu 44.472 din primanjkljaja.

7. Dohodki raznih skladov. Pod to partijo se vodi meščanski oskrbovalni sklad, ki izkazuje 227.812.19 din 264 tisoč 400 din) dohodkov, veterinarski sklad s 30.748.10 din (32.700 din) in sklad za regulacijo mesta, za katerega je bila predvidena po proračunu potreba v znesku 21.000 din, a je dejansko potreboval 194.439.25 din kritja, torej 173.439.25 din več. Sklad za regulacijo Savinje in pritokov je med dohodki predviden z 851.800 din, dejansko je bilo potrebno kritje v znesku 1.197.264.12 din, torej 345.464.12 din več. Vsi ti skladi so bili proračunani na 1.169.900 din, dejansko je bilo treba 1.650.263.66 din, torej 480.363.66 din več.

8. Dohodki izrednega proračuna. Že med izdatki smo pri izrednem proračunu ugotovili, da je bilo za kritje tam

navedenih del predvidenih 1.545.000 din, dočim znašajo dejansko izvršene investicije le 725.720.22 din.

Izmed del, predvidenih v izrednem proračunu za l. 1939-40., ki v tej proračunski dobi niso bila izvršena, se v sedanji proračunski dobi izvršuje tlakovanje in ureditev Vodnikove ulice. Vodnikova ulica je brez dvoma ena najprometnejših komunikacij, zlasti za tovrni promet. Širina novega cestišča je določena na 6 m. Napram prejšnjemu cestišču, ki je bilo sicer nesodobno, a je bilo delno širše nego bo novo cestišče, nova ureditev ne pomeni v celoti pričakovanega prometnega izboljšanja. Nasproti temu 6 m širokemu cestišču ne pomenijo prekomerno široki hodniki za pešce posebne prometne potrebe, posebno še, ker hodnika na točki, kjer se Vodnikova ulica stika z Gledališko ulico pred močno obiskano šolo, začasno sploh ne bo. Ovire, ki so bile na tej točki doslej, ostanejo začasno tudi v bodoče.

Rekapitulacija dohodkov

Vsi tu navedeni dohodki znašajo 21 milijonov 327.804.33 din in so napram proračunskemu znesku 20.236.983 din za 1.135.821.33 din višji. Med dohodke je treba prišteti končno tudi zaostanke iz prejšnje proračunske dobe, ki so bili v l. 1939-40. kasirani tako, da znašajo vsi dohodki 21.465.109.06 din. Če odštejemo od teh dohodkov izdatke v znesku 21.192.490.84 din, ostane 31. III. 1940 prebitek v znesku 272.618.22 din in še neplačani zaostanki z istega dne v znesku 271.618.56 din.

Iz navedenega je razvidno, da je bil celjskemu mestnemu svetu v obračunski dobi na razpolago izkazani prebitek dohodkov v znesku 1.135.821.33 din in da bo nadalje svojčas na razpolago tudi

Janko Lešničar:

Jadranski dan

Na današnji dan pred 22 leti je bil naš Jadran osvobojen

Celje, 31. oktobra.

V vsej zgodovini je leto 1918. pač najvažnejša doba našega naroda. V tem letu so se izpolnile naše sto in stoletne želje in zahteve po državni osamosvojitvi — nastala je tedaj Jugoslavija, ki je združila tri četrtine Jugoslovenov, ako pomislimo, da je ostala Bolgarija izza meja in da so nam bili odtrgani deli živega telesa. Tedaj pa se je izpolnila tudi druga naša velika želja: dobili smo Jadran in sicer nekoliko manj nego smo si Jugosloveni v svoji skromnosti želeli.

Čemu smo se borili Jugosloveni za morje?

Morje je izvor politične moči vsakega naroda, ki se mu zaupa. Morje ne bogati narodov samo po morski trgovini izdatnejše, kakor s trgovino na kopnem, morje tudi razvija splošne moči ob njem bivajočega naroda, ker ga vedno sili k večjim naporom za obrambo in razširjenje svojega življa. Ob morju se je začela prva civilizacija, od tam je napredovala v osrednje dežele. Kar ima pokazati civilizacija lepega v umetnosti, se najde v deželah ob morju. Lepše, bogatejše življenje in največje čine človeškega poguma je povzročilo morje! Od Feničanov, Grkov in Rimljanov do današnje dobe do Angležev najdemo ravno pomorske narode kot avantgardo človeške civilizacije. In morje je prinašalo tudi svobodo, na njem se je gibal človek prosto. Izpostavljen tisočim nevarnostim, je postal človek pogumen, ker je zrl smrti vsak dan v obraz in vedno mislil na to, kako bi ji ušel. Velikanske širine in daljave so mu ši-

KINO METROPOL CELJE

31. okt. — 1. nov.

Protivnik

Prelepo, edinstveno dejanje zanimive vsebine, otroške prisrčnosti in resničnega doživljanja — V glavni vlogi desetletni Caruso

BOBBY BREEN

*

2. — 5. nov.

Senzacionalen zgodovinski film

Ognjeni vrag

z LUISOM TREKKERJEM v glavni vlogi

*

Matineje: 1. nov. ob 10. in 14. **Otroci sodnika Hardyja**
3. nov. ob 10 in 14. **Avto gangsterji**

neplačani zaostanek z dne 31. III. 1940 v znesku 271.618.56 din, skupno torej 1.407.439.89 din. To je višek dohodkov nad proračunskim zneskom v l. 1939-40.

Med izdatki izrednega proračuna smo navedli dela, ki jih je mestni svet vnesel v odobreni proračun, a jih ni izvršil. Vsota teh del znaša 1.305.000 din. Iz gornjih podatkov glede doseženega viška dohodkov v proračunski dobi, ki znaša 1.407.439.89 din je razvidno, da bi bilo kritje zadostno, tudi če bi nepremičnin ne bili prodali. Ako bi del ne mogli izvršiti, bi jih lahko odložili, dana je bila pa možnost, da bi za to določene zneske vnesli med izdatke proračuna in ustvarili za vsako pozicijo potreben fond. V danem primeru bi dela nato izvršili in bi bila ponovna postavitev teh pozicij v breme bodočega proračuna nepotrebna.

D. Kr.

rile prsi in utrjevale živce, vozil se je dalje in dalje do neznanih mu krajev. Napredek ved se ima zahvaliti največ mornarjem. Ne samo trgovina ob morju, tudi živila, ki jih morje daje, redijo obmorske narode dobro in jim dajejo novih moči za gospodarstvo. Morje je torej najboljša njiva, ki je ni treba sejati, ampak se samo žanje, ki je ni treba obdelovati, pa kljub temu prinaša obilo pridelkov. Morje je neprecenljiva last naroda; to je brezplačna in najudobnejša cesta in zveza s svetom, vez, po kateri se pretaka naše bogastvo v druge dežele.

Zato mora postati to morje, ki ga imamo Jugosloveni, del našega slovenskega bogastva, da bomo čutili sleherni njegov utrip kakor udarce našega lastnega srca, da bomo čutili rane, ki še danes krvave, in da bomo še bolj presunjeni, če bi sovražnik znova zasekal meč v ta prelepi biser.

Eno obrambo že imamo: naša mornarica čuva obalo in naši topovi so pripravljeni, da zagrmijo!

Dvaindvajset let poteka danes od tistega časa, ko je tudi formalno nastala jugoslovenska vojna mornarica. Z veseljem se spominjamo danes tega dogodka in le želimo, da bi naša mornarica postala še močnejša in silna, da bi bila vredna naslednica senjskih uskokov. Toda ta obramba mora biti le izraz in zunanja slika moči, ki nam jo daje naša narodna in z njo povezana pomorska zavest. To je najboljša obramba našega Jadrana, kajti slovenskega Jadrana ni brez Jugoslavije, kakor tudi ni Jugoslavije brez našega morja!

grantskem naporu nisem delal razlike, komu je to delo v korist, to delo je bilo splošno slovensko, splošno jugoslovensko.

Ako gledamo Jugoslavijo, kakršna je nastala po svetovni vojni, moramo obžalovati veliki materializem, ki se je vgnezdil v državni in družabni organizaciji. Materializem ne more biti podlaga državnega življenja. Osvobođenje je bil ogromen moralen in etičen čin, osnovan na velikih žrtvah. To je bil kult žrtve, ki je bil pravi boter naši državi. Zato ta država ne more razpasti kakor hiša, sestavljena iz kart. Zato verujem v bodočnost Jugoslavije.

Politika

Verujmo v Jugoslavijo!

(Iz predavanja ministra v p. dr. Bogumila Vošnjaka na ljudskem vseučilišču v Celju 28. oktobra 1940.)

Jugoslavija že dolgih 22 let ni več sen političnih idealistov, temveč je živa stvarnost država, ki si je priborila svoje častno mesto v krogu drugih držav.

Dovolite mi nekaj besed, namenjenih Slovincem. Ni mi žal, da in kako je bilo izvršeno to delo, ki je bilo storjeno vsem Slovincem v korist. V velikem emi-

V najtežjih trenutkih, ko so mislili ob času prvega svetovnega konflikta, da je vse izgubljeno, vsaj mene nikdar ni zapustil vědri optimizem. Ta optimizem želim tudi v teh temnih časih vsem Slovencem.

Samo ena beseda mora še biti namenjena Slovencem. Apokaliptični jezdec, noseči smrt, katastrofe, glad, nesrečo narodov, jahajo na besnih konjih v divjem teku. V takih časih, upam, da sem upravičen, da to rečem, mora priti namesto srda in sovraštva v ožjem narodnem občestvu do besede ljubezen in dobrot, solidarnost in sodelovanje. Rekel sem ob smrti šoštanjskega rojaka dr. Frana Mayerja v začetku tega leta: Danes vidim že preveč mržnje, sovraštva, nesloge, pomanjkanja čuta in potrebe sodelovanja in bratskega dela za naš narodni obstoj, in to na eni izmed najbolj izpostavljenih točk sodobne Evrope v tem viharju, kakor ga svet ne pomni. Danes je hujše in vihar se ni polegel, postal je samo še silovitejši, pravi orkan. V takem strašnem času se morajo vsi Slovenci najti v solidarnosti in polni čuta ogromne zgodovinske odgovornosti v obrambi onega, kar smo ustvarili pred 22 leti, ko smo osnovali svojo veliko jugoslovensko domovino in svojo svobodo, kakršno nismo imeli toliko stoletij. V to našo bodočo slovo in narodno solidarnost verujem iz dna svoje duše. Verujte v njo tudi Vi!

Jugoslovenstvo

V splitskem »Narodnem listu« čitamo:

Mi se nikoli ne upiramo logiki v politiki! Tako n. pr. mi razumemo »frankovce«... Njihova suženjska logika je docela v skladu z njihovo preteklostjo. Prav tako razumemo velikosrbski »nacionalizem«. Tudi ta balkanska oblika megalomanije ima svojo logiko... Mi iz opozicije v obeh primerih enostavno zmagamo z ramenih pravimo: norci!

Krivo nam pa je in upiramo se, če se pod videzom jugoslovenstva vodi politika, ki je v nasprotju z jugoslovenstvom.

To se opaža zlasti pri nekaterih srbskih listih.

Mi jih najlepše prosimo, da vodijo svojo, velikosrbsko politiko, jugoslovenstvo pa naj pustijo v miru...

Jugoslovenski nacionalisti imajo v preteklosti tudi sami svoje napake, ki jih morajo popravljati in opravičevati, ne pa da bi se prali vsled napadov drugih, ki servirajo v obliki jugoslovenstva naši javnosti velikosrbske teorije.

Jugoslovenstvo mora biti čisto in dosledno, če hoče biti svetilnik državi in narodu v tem viharju!

Razveseljen pojav

Kakor je poročal »Hrvatski dnevnik«, so v vasi Skugriću pri Gradačcu posvetili novo srbsko pravoslavno cerkev. Cerkevni svečanosti je prisostvovalo okrog 5.000 ljudi, med njimi tudi lepo število katolikov in uglednih Hrvatov. Navzoč je bil tudi tajnik okrajne organizacije HSS Bičević. List je dalje navedel, da je imel ob tej priliki pravoslavni episkop Nektarije govor, v katerem je poudaril željo po čim večjem blagru in slogi Srbov in Hrvatov.

K temu pripominja »Sokolski glasnik«: Zelo lepo je, da smo začeli čitati takšne vesti tudi v »Hrvatskem dnevniku«, pa pričakujemo, da bodo tudi ob posvetitvah katoliških cerkev duhovniki govorili o skupnem blagru in slogi Srbov in Hrvatov.

Domače vesti

— Jeremija Živanović †. V Beogradu je umrl v nedeljo zvečer v starosti 66 let senator in bivši guverner Nj. Vel. kralja Petra II. g. Jeremija Živanović, odlični pedagog, pisatelj in kritik ter ugleden jugoslovenski nacionalist in politik. Bodi mu ohranjen časten spomin!

— Nov poveljnik kraljeve garde. Za vršilca dolžnosti poveljnika kraljeve garde je imenovan brigadni general Mihajlo Stajić, doslej poveljnik šumadijske divizijske oblasti.

— Koledar Družbe sv. Cirila in Metoda je pravkar izšel. Koledar ima zelo pestro in zanimivo narodno obrambno in drugo vsebino. Med drugimi je napisal prof. Janko Orožen članek o pokojnemu dobrotniku CMD vladnemu svetniku Emiljanu Lileku, Fran Roš pa o pokojnem dobrotniku CMD učitelju v p. Franu Krajncu v Celju. Koledar, ki vsebuje tudi mnogo ilustracij, zasluži, da si ga nabavi vsak zavezen Slovenec in tako podpre idealno in v sedanjih težkih časih še posebno pomembno delo naše največje narodno obrambne organizacije.

Bratom in sestram

na meji — pomoč!

10. november 1940

Družba sv. Cirila in Metoda

— Zveza sobo-črkoslikarjev, pleskarjev in ličarjev za dravsko banovino obvešča interesirano javnost, da so se cene materialu horendno povišale (firnež celo nad 300%). Primerno so se povišale tudi plače delavcem. Vsled tega so se morale povišati temu primerno tudi cene izdelkom, kar naj se blagovoli upoštevati.

— Ustanove sklada Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja za podpiranje osiromašenih in onemoglih bivših pripadnikov Zbornice za TOI. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za leto 1940. za uboge onemogele bivše svoje pripadnike in njihove vdove ustanove po 50, 100 in 200 din. Prosilci naj vložijo pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 15. novembra 1940 prošnje, podprte z dokazili in opremljene s potrdilom občinskega urada in pristojnega združenja, da je prosilec svojčas izvrševal samostojno obrt ali trgovino, a je sedaj zaradi onemoglosti ali obubožanja ne more več izvrševati, odnosno da je pro-

silka onemogla ali obubožana vdova bivšega zborničnega pripadnika. Prošnje mora vlagati vsak prosilec zase. Prošnje, sestavljenih po skupinah, in prošnje prosilcev, ki nikdar niso izvrševali samostojno kake obrti ali trgovine, zbornica ne more upoštevati.

Celje in okolica

c Petje na pokopališčih. Združeni moški zbori Celjskega pevskega društva, »Oljke« in »Celjskega zvona« bodo peli žalostinke na praznik Vseh svetnikov ob 15. na okoliškem, ob 16. pa na mestnem in vojaškem pokopališču.

c Skupna vaja moških zborov CPD, »Oljke« in »Celjskega zvona« za petje na pokopališčih bo drevi ob osmih v Narodnem domu.

c Pobiranje prostovoljnih prispevkov na pokopališčih. Društvo Rdeči križ v Celju bo na praznik Vseh svetnikov pobiralo na pokopališčih prostovoljne prispevke in prosi vse, ki bodo ta dan obiskali grobove svojih dragih, da počastijo njih spomin z darom za Rdeči križ.

c Avtobusni promet na mestno in okoliško pokopališče o Vseh svetih je organiziral mestni pogrebni zavod tudi letos. Avtobusi bodo vozili izpred kolo-dvora danes, na praznik Vseh svetnikov in na vernih duš dan.

c Počastitev spomina padlih koroških junakov. Krajevna organizacija Legije koroških borcev v Celju vabi svoje

članstvo na spominsko svečanost, ki bo 1. novembra ob 11. dopoldne pred spomenikom padlih tovarišev na dvorišču vojašnice kralja Petra.

c Iz gimnazijske službe. Gdč. Tea Sparhaklova, tajnica I. drž. realne gimnazije v Celju, je imenovana za suplento na drž. realni gimnaziji v Mladencu. Diplomirani filozof g. Branko Prekoršek iz Celja je imenovan za suplenta na drž. realni gimnaziji v Zaječarju. G. Evald Bračko, sin direktorja II. drž. realne gimnazije v Celju, je imenovan za suplenta na III. drž. realni gimnaziji v Ljubljani.

c Ljudsko vseučilišče v Celju je povabilo kot prvega predavatelja v letošnji sezoni ministra v pokoju in bivšega člana Jugoslovenskega odbora v Londonu g. dr. Bogumila Vošnjaka, našega celjskega rojaka, ki nam je predaval o Jugoslovanskem odboru ob 25-letnici njegove ustanovitve. Predavanje je bilo v veliki dvorani Narodnega doma; bilo je zadovoljivo obiskano. Po kratkih uvodnih besedah, posvečenih spominu na nacionalne borbe v predvojnem Celju, je začel predavatelj razvijati pred nami pestro sliko o nastanku, o delu in borbah, o težavah in uspehih Jugoslovenskega odbora. Predstavil nam je vse člane odbora in jih na kratko karakteriziral. Prav poučna je bila njegova razlaga znanega londonskega pakta. Obširno se je bavil z odnosi med

sov po motivih narodnih pesmi, v katerih bije srce češkega naroda.

Leta 1928. je sestavil F. Kamenář »Slovaško básedo«, ki jo imenuje tudi »Slovaško kolo«. Sestavljena je na 21 narodni pesmi in so jo prvič izvajali na Slovanski básedi v bratislavskem sokolskem domu 28. oktobra 1928 ob proslavi desetletnice republike. Žela je velik uspeh. Pri nas je bila izvajana na »Festivalu slovanskih narodnih plesov 1. 1934. v Ljubljani po skupini Slovakov pod vodstvom dr. Jana Bulika, takratnega predsednika Slovaške Matice v Jugoslaviji. Tudi tu je dosegla sijajen uspeh in osvojila simpatije gledalcev.

Leto 1917. — viharno leto svetovne vojne pa je rojstno leto naše »Jugoslovanske básede«. Tam doli v Istri je zagledala luč sveta, v onih dneh, ko se je báseda Jugoslavija izgovarjala le še na skrivaj. Pa je v tistih težkih dneh zavalovilo v duši umetnika in globoka vera v vstajenje jugoslovanstva je našla izraz v močeni skladbi. Jugoslovanska pesem, jugoslovanski ples, jugoslovanska duša — vse to zaživi v vsej

svoji lepoti, z vsem svojim temperamentom, z vso svojo globoko ljubeznijo v tej skladbi. Motivi najrazličnejših narodnih kol se prelivajo močnejše drug v drugega, prehajajo iz najvselejšega tempa v počasnejši, melanholični, pa zopet v razigran motiv polke. Vsa skladba v najrazličnejših niansah predločuje bogato lepoto jugoslovanske narodne glasbe in plesa. Razlikuje se od svojih sester — Češke in Slovaške básede —, ker ni izpeljana kot salonski, družabni ples, temveč kot ples za odrske nastope. Profesor Šaša Šantel — umetnik slikar in komponist, je oče »Jugoslovanske básede«, ki jo upravičeno imenuje tudi »Baletno kolo«. Spremljala je svojega stvaritelja iz tužne Istre v belo Ljubljano, kjer so pred dvema letoma dijakinje licejske gimnazije na neki svoji akademiji prvič izvajale ta ples, ki je osvojil vse gledalce. V ljubeznivi naklonjenosti je dal avtor svojo skladbo na razpolago tudi celjskim dijakinjam, ki nam jo bodo predvajale prihodnji teden na akademiji Jadranske straže v celjskem gledališču.

Važno je, da zobe temeljito

očistimo ne samo zjutraj,

ampak tudi vsak večer,

predno gremo spat.

Chlorodont
zobna pasta

srbsko vlado in Jugoslovanskim odborom ter z nastankom krfske deklaracije. Prav zanimive so njegove reminiscence na blagopokojnega kralja Aleksandra I. V svoje nad vse zanimivo predavanje je vpletel predavatelj mnogo svojih osebnih spominov iz časov velike in težke borbe naše emigracije za svobodno in zedinjeno Jugoslavijo. Svoja izvajanja je zaključil z gorečo željo, da bi naš narod v teh usodnih časih našel pot k složnemu delu, kar bo njemu in državi v splošno dobro.

c Koncert v Marijini cerkvi. Celjska vojaška godba je priredila v nedeljo dopoldne v Marijini cerkvi dobro obiskani koncert v korist siromašnih otrok osnovnih šol. Godalni orkester je pod vodstvom kapelnika g. Fabijanovića precizno, polno in z lepo dinamiko izvajal Händlov »Largo«, Mozartov »Ave verum«, Cezarja Francka »Panis angelicus« in Händlov »Arioso«, ob zaključku pa dr. Antona Schwaba »Zdravo Marijo« s saksofonskim solom in lepim sopranskim solom gdč. Kirbišev. V tej instrumentaciji je bila skladba izvajana šele drugič. Koncert je v vsakem pogledu odlično uspel.

c Ljubljansko Narodno gledališče je uprizorilo v sredo zvečer v nabit polnem celjskem gledališču Gogoljevo satirično komedijo »Revizor« v tehtni in učinkoviti režiji g. dr. Bratka Krefta. Ta krepka in vesela satira na življenje, koruptnost in lažno moralo malomiščanstva v carski Rusiji v 19. stoletju, je v Celju, kjer je bila pred leti že uprizorjena, spet doživela lep uspeh, h kateremu so poleg režije pripomogli predvsem gg. Cesar (mestni poglavar), Daneš (Hlestakov) in Kralj (sluga Osip) ter ge. Nablocka (poglavarjeva žena) in Levarjeva (poglavarjeva hčerka). Dobro karakterizirane like so podali tudi gg. Skrbinek, Lipah, Drenovec, Peček, Sever, Novak in Bratina. Tu pa tam se je poznalo, da te igre v Ljubljani že nekaj časa niso uprizorili. Občinstvo se je dobro zabavalo in je goste pristrčno aklamiralo.

c Maksima Gorkega drama »Na dnih« bo uprizorilo mariborsko Narodno gledališče v sredo 6. novembra ob 20. v celjskem gledališču. Predstava je za abonma. Neabonenti dobijo vstopnice v predprodaji v Slomškovi knjigarni.

c Prvi sneg. V nedeljo zvečer je začelo med dežjem snežiti. Snežilo je vso noč in še v ponedeljek in delno v torek. V Celju in celjski kotlini je zapadlo okrog 15 cm, na bližnjih hribovih 20 cm, na Pohorju in Golteh okrog 30 cm, v Savinjskih planinah pa nad pol metra snega. Sneg je povzročil mnogo škode po vrtovih in na drevju. Narasla Ložnica je v nedeljo zvečer podrla most pri Joštovem mlinu v Medlogu pri Celju in močno poškodovala novo občinsko cesto. Sneg, ki je zapadel letos izredno zgodaj, je v dolini delno že skopnel.

c Celjska cinkarna je svojemu delavstvu spet povišala mezde. Ravnateljstvo celjske cinkarne je v soboto razpravljalo z zaupniki cinkarniškega delavstva o stalno naraščajoči draginji in potrebi povišanja mezd. Zaradi uvidevnosti ravnateljstva je prišlo kmalu do sporazuma. Delavstvo bo dobilo 18-odstotno draginjsko doklado na nedavno priznani 40-odstotni povišanji temeljnih mezd. Obenem je bila dosežena povečana dobava premoga cinkarniškega delavstva, in sicer za oženjene na 10 ton letno, za samce na 5 ton in za upokojene od 2.5 na 5 ton. Vodstvo cinkarne zasluži za svojo uvidevnost vse priznanje. Cinkarna je bila tudi prva, ki je povišala delavske mezde v svojem obratu.

c Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in okolico bo v torek 5. novembra od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

N. T.:

Nekaj besed o naših „Bésedah“

(K akademiji Jadranske straže v Celju)

Preden bodo še po naših plesnih dvoranah ob zvokih raznih jazzov zadržale noge razne swinge in tange, izpregovorimo še nekaj besed o naših slovanskih »Bésedah«.

Pri nas najbolj znana je »Češka báseda«. Po svetovni vojni je prešla tudi v naše plesne dvorane in marsikdo izmed nas, ki smo sedaj že zapustili ta teren, jo je plesal z istim navdušenjem in temperamentom kot naši severni bratje in sestre v svojih pestrih nošah. Pozneje je zopet izginila iz plesnih prireditvev, najbrže ker je naučitev zavzela preveč časa. Pač pa smo jo ravno v Celju v zadnjih letih ponovno videli, saj je bila izvajana na raznih šolskih in sokolskih prireditvah. Ta krasni ples je sestavil plesni učitelj Karel Link v Pragi leta 1863. Ima četrto slik, ki so sestavljene iz raznih čeških narodnih ple-

c Celjski mestni svet bo imel redno sejo v petek 8. novembra ob 18.30.

c Brezmesni dan je preložen ta teden od petka 1. novembra na ponedeljek 4. novembra.

c Mladinske strelske tekme celjske sokolske župe se bodo pričele v nedeljo 3. novembra ob 8. zjutraj na strelišču v Pečovniku pri Celju.

Obiščite

na novo otvoreno **turistovsko gostilno na Svetini**

Vedno topla in mrzla jedila — izborna pijača — krasen razgled.

Priporoča se gostilničarka **Angela Kračun**

c Upokojeno učiteljstvo iz Celja in okolice se bo sestalo v četrtek 7. novembra ob 14. v Nabavljalni zadrugi v Celju. Predlagano je, da se naj sestanemo vedno ob 14. in samo vsake tri mesece, torej v vsakem letnem času enkrat.

c Umrljivost. V mesecu oktobru je umrlo v Celju 26 oseb in sicer 8 v mestu in 18 v javni bolnici.

c Žetev smrti. V celjski bolnici so umrli: 25. oktobra 27letni kočarjev sin Anton Šneberger iz Nove vasi pri Bizeljskem in 23-letni delavec Franc Dežan iz Kladja pri Laškem, v soboto 62-letna žena varilca cinka Alojzija Pačnikova iz Gaberja pri Celju, 41-letni delavec Franc Furlan s Sp. Hudinje in 67-letni dninar Alojz Fazarinc iz Arje vasi pri Petrovčah, v torek pa 21-letni pošestnikov sin Ivan Bohorč iz Presloda pri Blanci in dveletna rudarjeva hčerka Franciška Kolarjeva iz Griž. N. p. v m.!

c Glasbena Matica v Celju bo imela svoj redni letni občni zbor v četrtek 7. novembra ob 20. v prostorih glasbene šole na Slomškovem trgu z običajnim dnevnim redom. Starši in člani vabljeni!

Otroški voziček

kolo ali šivalni stroj najhitreje in najbolje kupite, prodate ali zamenjate v trgovini **Josip Uršič, Celje**, Narodni dom.

c Francoski krožek v Celju je poklonil v počastitev spomina svojega dolgoletnega zaslužnega odbornika, pokojnega dr. Gvidona Serneca 200 din sklada Marice Sernecove pri Kolu jugosl. sester v Celju.

c Iz sodne dvorane. Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju sta se zagovarjala v torek 28-letni delavec Ladislav Planinc in 20-letni kovaški pomočnik Anton Smrekar, oba iz Velikega Obreža pri Dobovi v breziškem srezu. Obtožena sta bila, da sta 17. avgusta pred gostilno Jožefe Vidmarjeve v Kapelah pri Brežicah z nožem šestkrat zabodla Antona Trampuša v prsi in hrbet, njegovega brata Andreja Trampuša pa z nožem in palico poškodovala po glavi in ostalem telesu. Poškodbe Antona Trampuša so bile smrtno nevarne. Obtožena sta se zagovarjala s silobranom, ker je bil Anton Trampuš najprej napadel Planinca, ki je bil prej v gostilni razgrajal in nadlegoval ljudi. Sodišče pa se ni moglo prepričati v silobranu. Planinc je bil obsojen na 1 leto, Smrekar pa na 1 leto in 2 meseca strogega zapor. — Nevnaprijatelj tuje lastnine je 23-letni, v Rudniku pri Ljubljani pristojni Albin Jevšjak, delavec brez stalnega bivališča. V torek se je zagovarjal pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča zaradi več zločinov. Dne 16. avgusta je ukradel Mrti Zupančičevi na Lavi pri Celju 110 din gotovine, 21. avg. Karlu Ošlovniku na Ojstrici pri Dravogradu 908 din gotovine in 20 din vredno usnjato denarnico, 25. in 26. avgusta Jožici Govekovi v Kasazah pri Petrovčah 40 din vredne svilene hlače, v drugi polovici meseca avgusta Jožetu Lahenbergerju v Bukovem žlaku razne predmete v vrednosti 156 din in 28. avgusta Mariji Cokanovi v St. Jungerti pri Celju žepno uro z verižico in srajco v skupni vrednosti 185 din. Dne 26. avgusta popoldne se je splazil v Gotovljah pri Žalcu skozi okno v zaklenjeno stanovanje Marije Vaševe in hotel tam izvršiti tatvino, a so ga zalotili in prijeli. Obsojen je bil na 1 leto in 8 mesecev strogega zapor, po prestani kazni pa ga bodo oddali za tri leta v prisilno delavnico.

c Družbo tihotapcev saharina so razkrili. Celjska policija je prišla na sled tihotapski družbi, ki je tihotapila in prodajala saharin. Policija je aretirala 23-letno delavko Matildo Č. in 41-letno delavko Amalijo Z. s Sp. Hudinje pri Celju, ki sta bila v zvezi s tihotapsko družbo. V stanovanju obeh delavk so našli večjo količino saharina in ga zaplenili. Obe sta bili v zvezah z nekaterimi tihotapci na Hrvaškem. Pravita, da nista imeli sredstev in sta se zaradi tega morali preživljati s tihotapstvom. Izročili so ju finančnemu oblastvu v nadaljnje postopanje.

c Uradni pogon na divje svinje. V nedeljo 10. novembra, v primeru slabega vremena pa 17. novembra, bo uradni pogon na divje svinje v loviških kozjanskih in pilštanjih občini. Sestanek lovcev bo ob 7. zjutraj v Lesičnem pri Pilštanju. Za vodjo lova je določen trgovec Ivan Veršec iz Podčetrčka, za njegovega pomočnika pa gozdni čuvaj Franc Valant iz Pilštanja. Lovci so vabljeni, da se udeležijo tega lova.

c Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel na praznik Vseh svetnikov zdravnik dr. Drago Mušič na Cankarjevi cesti, v nedeljo 3. novembra pa zdravnik dr. Josip Čerin v Prešernovi ulici.

Gradnja modernega poslopja OUZD v Celju

V javnosti se je več let poudarjala potreba gradnje sodobnega uradnega poslopja OUZD v Celju in tudi naš list je o tem že ponovno pisal. Zamisel gradnje modernega poslopja OUZD v Celju datira že iz leta 1932., do realizacije pa je prišlo šele sedaj. Gradnja bi bila prej sicer mnogo cenejša, treba pa je bilo premagati krajevne težave ter urediti zadeve z mejaši in se prilagoditi regulacijskemu načrtu mesta Celja. Prejšnji teden so bile odstranjene vse difERENCE z mejaši. Glede gradnje sta šla SUZOR in mestna občina celjska OUZD vseskozi na roke. Proračun za novo stavbo v Vodnikovi ulici znaša 2.750.000 din. Vsa dela, razen instalacij in centralne kurjave, je prevzela tvrdka Zidarski mojstri d. z. o. z. v Ljubljani.

Dela so v ponedeljek izročili tvrdki, ki je v sredo začela graditi novo stavbo. Najprej bodo pozidali prosto parcelo poleg sedanjega poslopja OUZD v Vodnikovi ulici. Ko bo ta stavba, ki bo predstavljala dobro polovico novega poslopja, dograjena, se bo v njo preselila ekspozitura OUZD, nato pa bodo staro poslopje podrli in pozidali podaljšek nove stavbe. Novo poslopje bo enonadstropno, v 10 letih pa mora OUZD zgraditi še drugo nadstropje. Vsi stropi bodo iz armiranega betona, okna bodo okvirjena z naravnim kamnom, fasada bo iz plemenitega gradiva in prav lična. Novo poslopje bo ustrezalo vsem zahtevam moderne zdravniške službe in ureditve prostorov ter bo eno najmodernejših ambulantnih poslopij v Sloveniji, ker bodo v njem izkoriščene vse dosedanje zaštevne izkušnje.

Prvi del stavbe morajo zgraditi v 240, drugi del pa v nadaljnjih 150 delovnih dneh. Predvideno je podaljšanje Samostanske ulice ob novi stavbi do Vodnikove ulice, tako da bo novo poslopje vogalno in bo imelo vhod iz Vodnikove ulice. Del pritličnih prostorov bo uporabljen v uradne svrhe, ostali pritlični in vsi prostori v prvem nadstropju pa za ambulanco. Vseh ambulanc bo sedem, vsaka bo imela po dva prostora, tako da bo mogoče opravljati obenem sedem ordinacij. V poslopju bosta dve ambulanci za interne bolezni, protituberkulozni dispanzer, rentgenska ambulanca, zobna ambulanca, ambulanca za bolezni oči, nosa, ušes in grla ter rezervna ambulanca. V poslopju bo tudi prostor za elektroterapijo, postaja za garjeve ter brezplačno higiensko kopališče s tremi kadmi in štirimi prhami. Poslopje bo urejeno z vsem modernim udobjem, imelo bo tudi centralno kurjavo, toplo vodo, plin itd. Urad nima sedaj niti toliko zdravnikov, kolikor bo v novem poslopju ordinacijskih možnosti. Pacientom bo omogočen lahek dostop v ambulanco. Pod stavbo bo zaklonišče za 50 oseb, ki ga bo mogoče po potrebi povečati, tako da bo v njem

prostora za 100 oseb. Dnevno nadzorstvo nad gradnjo ima inž. Brodnik. Če bo vreme količkaj ugodno, bodo prvi del stavbe še letos zgradili v surovem stanju.

Občni zbor Podpornega društva za uboge učence realne gimnazije v Celju

Dne 25. oktobra je bil v gimnazijski zbornici redni občni zbor Podpornega društva za uboge učence realne gimnazije v Celju. Predsednik g. direktor Mravljak je poudaril težki položaj društva. Število učencev stalno narašča; zaradi splošnih neugodnih razmer zmerejo starši vedno težje ob začetku šolskega leta vse izdatke za otroke-dijake. Visoke cene knjig in zelo pogosto menjavanje učbenikov terjajo od staršev vedno večje žrtve. Letos imata oba zavoda 1438 dijakov; med temi je več kot polovica takih, ki žive v tako slabih razmerah, da si brez tuje pomoči ne morejo nabaviti predpisanih šolskih knjig. Podporno društvo je lani za božič darovalo najrevnejšim dijakom 26 parov čevljev in za 7455 din obleke in perila. Društvo podpira dijake obeh zavodov.

Tajnica prof. dr. ing. Marija Perparjeva je poročala, da je društvo letos izposodilo 2215 knjig 712 dijakom (lani 2060 knjig 616 dijakom). Novih knjig je kupilo 405 za 16.320 din. Izposojevalnina je malenkostna: 2 din za staro in 4 din za novo knjigo.

Blagajnik g. prof. Kardinar je poročal, da so prispevale štiri občine, sedem denarnih zavodov, razne korporacije in 200 dobrotnikov skupaj 19.626 din.

Pri volitvah je bil izvoljen v celoti stari odbor s predsednikom direktorjem I. realne gimnazije g. Mravljakom. Na novo sta bila v odbor izvoljena direktor II. realne gimnazije g. Bračko in ga. prof. Bežanova.

Podporno društvo je bilo ustanovljeno že leta 1896. Od l. 1919. dalje, to je v 20 povojnih letih, je izdalo za knjige in podpore dijakom nič manj kot 258.000 din. Ta številka pove več nego vsa obširna poročila. Kolikim dijakom je društvo na ta način omogočilo študij! Četrta milijona dinarjev je društvo nabralo takorekoč od osebe do osebe, četrta milijona so žrtvovali dobrotniki mladini.

Tudi letos bo društvo te dni razposlalo prošnje svojim starim dobrotnikom in onim, o katerih upa, da jim je dobrobit mladine pri sreči. Vsak najmanjši dar je dobro došel. Posebno se obrača društvo na vse okoliške občine, od koder se vozi mnogo mladine, da tudi one prispevajo vsaj majhen znesek; saj gre v dobro njihovim lastnim mladim občanom.

Vsem, ki so društvu doslej pomagali, pa bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala.

Iz občinstva

Prvi večerni savinjski vlak

Med potniškimi vlaki, ki so bili v ponedeljek ukinjeni, je tudi savinjski vlak, ki je odhajal iz Celja ob 19.05. S tem vlakom se je zlasti v velikem številu vozila srednješolska mladina iz Celja na svoje domove. Sedaj se mora voziti mladina z drugim večernim vlakom, ki zaradi zamud potniškega vlaka iz Ljubljane in Zagreba odhaja v Savinjsko dolino s trajnimi velikimi zamudami. Mladina izgubi tako dragocen čas, mnogi pa še morajo v sedanjem slabem vremenu s postaj daleč peš na svoje domove. V velikem interesu učeče se mladine je, da bi železniška uprava spet uvedla ukinjeni večerni vlak. S tem bo zelo ustregla mladini in tudi staršem.

Sokolstvo

x Zbor društvenih in četnih prosvetarjev celjske sokolske župe bo v nedeljo 17. novembra. Vsakoletni zbori prosvetarjev so skupščine prosvetnih delavcev, na katerih se prouči položaj v društvih in v župi in na katerih se načrtujejo nove smernice za nadaljnje sokolsko delo. Zato je dolžnost vsakega prosvetarja, da se tega zbora gotovo udeleži. Polnoštevilno udeležbo na letošnjem zboru pričakuje ŽPO.

x Poslovilni večer sestri Mirki Grudnovi-Luznikovi. Sokolsko društvo Celje-matica je priredilo v četrtek 24. oktobra v gornjih prostorih Narodnega doma svoji dolgoletni marljivi vaditeljici, sestri Mirki Grudnovi-Luznikovi poslovilni večer. Udeležilo se ga je prav lepo število članstva, ki je s tem dokazalo, da ve ceniti idealno sokolsko delo. Sestra Mirka je bila do leta 1936. devet let društvena načelnica, od leta 1930. je tudi načelnica celjske sokolske župe. V imenu društva kot prireditelja večera se je poslovil od sestre društveni starosta brat dr. Milko Hrašovec in v lepem govoru opisal zasluge, ki si jih je odhajajoča sestra pridobila za razvoj ženskih oddelkov pri društvu. Bila je pri svojih oddelkih zelo priljubljena in jo bodo težko pogrešali. V imenu župe se je poslovil župni starosta brat Jože Smertnik, ki je opisal njeno delo v župi. V imenu članic je spregovorila poslovilne besede sestra Zofka Debelačkova. Vsem se je slavljenka iskreno zahvalila. Sestri Mirki želimo na njenem novem bivališču v Jagodini obilo sreče in zadovoljstva. Zdravo!

x Poroka sokolskega para. Preteklo nedeljo sta se poročila v Celju br. Adolf Urbančič, uradnik celjske cinkarne in s. Anica Kodretova, uradnica tovarne »Elka«. Oba sta člana celjskega Sokola-matrice. Brat Urbančič je priznan sportnik in lahkoatletski referent celjske sokolske župe. Sokolskemu paru iskreno čestitamo!

x Sokolsko društvo Celje-matica je predložilo tečaj za ritmične plesne in narodna kola na nedelje. Prihodnja vaja bo v nedeljo 3. novembra ob 20. v telovadnici v mestni narodni šoli. Brate in sestre vabimo k udeležbi.

x Socialnemu skladi Matka Šmida pri Sokolskem društvu Celje-matici je v spomin na umrlega Antona Hajnška v Šmarjeti pri Celju daroval generalni konzul v p. g. dr. Anton Novačan 100 din, za kar se mu društvo iskreno zahvaljuje.

Sport

Dve pokalni tekmi v Celju

Na Olimpovem igrišču v Gaberju bosta v nedeljo 3. novembra dve tekmi za pokal Nogometne podzveze v Celju. Ob 13.20 se bo pričela tekma Atletiki: Jugoslavija, ob 15. pa tekma SK Celje: SK Olimp. Nastop vseh štirih celjskih sportnih klubov bo gotovo nudil lep sportni užitek.

* V tekmovalju za prvenstvo hrvatske lige so bili v nedeljo doseženi naslednji rezultati: v Zagrebu Concordia: Split 5:0 (3:0) in Gradjanski: Slavija (Osijek) 1:0, v Subotici Bačka: Železničar 2:2, v Sarajevu Saška: Slavija (Varaždin) 2:0 (1:0) in v Splitu Hajduk: Hašk 3:0 (2:0). V tekmovalju za prvenstvo srbske lige pa je bilo takole: v Beogradu Jugoslavija (Beograd): Jugoslavija (Jabuka) 2:0 (1:0) in BSK: Slavija (Sarajevo) 5:3 (0:3). v Novem Sadu Vojvodina: ŽAK 2:2, v Borovu Bata: Jedinstvo 2:1 in v Skoplju Gradjanski: Bask 3:0.

* Deveto kolo za prvenstvo slovenske lige je dalo v nedeljo naslednje rezultate: v Celju Bratstvo: Olimp 2:1 (1:1), v Mariboru Železničar: Mars 0:0, v Ljubljani Ljubljana: Amater 7:2 (3:2) in v Kranju Kranj: Maribor 4:1 (1:0). Ljubljana je po zmagi nad trboveljskim Amaterjem prevzela z enakim številom točk, a boljšo razliko golov prvo mesto na tabeli pred Amaterjem in Železničarjem.

* Celjska nogometna podzveza je uvedla akcijo, da bi izboljšala težki finančni položaj svojega članstva. Odbor je zato sklenil razposlati raznim pridobitnim krogom prošnje, da bi mu priskočili na pomoč in mu pomagali vsaj preko najnujnejših skrbi za nabavo sportnih potrebščin. Iz prošnje posnemamo med drugim: »V želji, da podpremo v celjski nogometni podzvezi včlanjene klube, ki so po večini v težkem finančnem položaju, se obračamo do javnosti, da nas v tem stremeljenju podpre in se blagohotno odzove naši prošnji za podporo in naklonjenost. Zaradi težkih finančnih prilik, v katerih se nahajajo klubi, je skoraj ogroženo redno in smotno sportno udejstvovanje. Naše telesno-kulturno udejstvovanje pa je prav v teh težkih

in resnih časih izredno koristno in potrebno. Mladina se mora izživljati in zato je baš sport primerno sredstvo, ki jo odvraca od slabega in kvarnega. Apeliramo na vse, posebno na pridobitne kroge, da nam priskočijo na pomoč. Mladina jim bo zato hvaležna in bo tudi znala ceniti njihovo naklonjenost. Trdno smo prepričani, da ste prijatelj naše doraščajoče mladine in da ji želite, da bi bila zdrava in močna. Vsa zbrana sredstva bomo porabili edino za nabavo važnih sportnih potrebščin.

Šah

Spominski turnir

dr. Antona Schwaba

V torek zvečer je bilo odigrano zadnje kolo II. spominskega turnirja dr. Antona Schwaba, ki ga je prirejal Šahovski klub Gaberje. Turnir je bil vzorno organiziran. Udeleževalo se ga je 18 igralcev. Posamezni rezultati zadnjega kola so naslednji: Mirnik : Fajs 0:1, F. Schneider : Ahtik 1:0, J. Schneider : Hajsinger 1:0, Domanjko : Golja 0:1, F. Csörgö : Medved 1:0, Verčkovnik : Rajšek 1:0, E. Csörgö : Pukmajster 1:0, Slimšek : Habenšus 0:1, Esih : Regner 0:1.

Prvo mesto si je priporil tudi letos Josip Schneider s 15½ točke izmed 17 dosegljivih, drugo in tretje mesto si

delita Mirko Fajs in Franc Csörgö s 15 točkami, četrti je Golja s 13, peti Verčkovnik z 12½, šesti Mirnik z 11½, sedmi in osmi E. Csörgö in Habenšus z 11, deveti Slimšek z 9, deseti in enajsti Esih in Regner z 8, dvanajsti Domanjko s 7, trinajsti F. Schneider s 6½, štirinajsti Hajsinger s 4, petnajsti Medved s 3, šestnajsti Rajšek z 2, sedemnajsti Ahtik z 1, osemnajsti Pukmajster z 0 točkami. Prvih devet igralcev prejme lepe nagrade.

Proslava petletnice Šahovskega kluba Gaberje bo v nedeljo 3. novembra. Proslava se bo pričela ob 13.30 z brzim turnirjem. Po turnirju bo slavnostna seja, na kateri bo razdelitev nagrad spominskega turnirja dr. A. Schwaba. Vabljeni so vsi člani kluba, da se udeležijo proslave.

Šahovska tekma brivci : Gaberje 3 in pol : 2 in pol. V nedeljo je bila v Celju šahovska tekma med celjskimi brivci in Šahovskim klubom Gaberjem. Tekmo, ki so jo igrali na šestih deskah, so brivci odločili s 3 in pol:2 in pol v svojo korist. Posamezni rezultati so naslednji: (prvi so brivci, drugi Gaberčani): Mišura : Mirnik 1:0, J. Schneider : F. Csörgö 1:0, Lampi : Golja remis, Vozlič : E. Csörgö 0:1, Kompan : Esih 0:1, F. Schneider : Slimšek 1:0. Zanimivi tekmi je prisostvovalo mnogo gledalcev.

Iz naših krajev

Laško

Kako je z novo cesto proti Št. Lenartu?

Laško, 31. oktobra.

Danes hočemo pokazati javnosti dejstva, kako je sploh prišlo do gradnje ceste proti Št. Lenartu, ker smo dobili podatke iz onih vrst, ki so bile že od početka soudeležene. Že pred vojno so hotela oblastva preložiti to cesto. Osvojili so načrt Tevče-Leskovca-Št. Lenart, a zaradi izbruha vojne ni bil izveden. Traša bi bila šla po svetlem terenu brez gozdovja, čez ravnice brez močvirja in vodovja, imela bi mnogo manj vzpetin od sedanje trase, ker ni teren nikjer plazovit, bila bi skoraj za polovico krajša od sedanje trase in potreben bi bil samo en most. Tvorila bi del važne zveze Svetje-Št. Rupert-Št. Jurij, ki je že itak koncesionirana pot, ki jo cestni odbor že vzdržuje in jo bo po dovršitvi sedanje trase še moral vzdrževati. Merjenja za prvo traso so trajala samo dva dni, na sedanji pa kar več tednov. Čudimo se, da je nekdanja uprava dala prednost prvi trasi, današnja pa ne.

Kako je z drugo traso? Ta vodi večinoma skozi gozdove, bo vedno vlažna, pozimi zaledenela, ima mnogo več vzpetin nego prva, je za polovico daljša, mnogo dražja tudi pri bodočem vzdrževanju, teren je na več mestih silno plazovit. Proti sedanji trasi je bilo zbranih nad 200 podpisov, vsa občina Jurkloster z županom in podžupanom vred, vsa vas Stopce z laškim županom, podžupan občine Št. Lenarta (razen župana seveda), gasilska četa in Olepševalno društvo v Laškem in še mnogi drugi podpisi. Petčlanska deputacija je iznesla pritožbe na pristojnem mestu, kjer so ji odvrnili, da podpisi nič ne veljajo, ampak samo tehnika. Deželak in banovinski inženjer sta izjavila, da se ju podpisi nič ne tičejo, ker je to njuna stvar.

Tako se je letos v aprilu pričela gradnja druge trase. Dela financira sreski cestni odbor, traso pa je določila banska uprava, ki je tudi poslala inženjerja. Delo bi moralo biti gotovo že do 15. oktobra, po izjavah očitvidcev pa ne bo dovršeno niti do 15. decembra. Na svačila glede plazov so gospodje trdili, da se bojijo kamenja, ne pa plazov. Sedaj pa so s traso zašli baš v plazovje, o čemer se lahko vsakdo sam prepriča. Tam, kjer seka trasa Cverlov gozd, je potegnil plaz v dolžini 25 m in širini 4 m proti novi trasi in polzi še dalje. Tu bo treba zgraditi okrog 300 m dolgo obzidje. Sedaj je prišlo do razpoka že celo na stari cesti, ki je nad novo traso. Pri posestniku p. d. Videnšku utegne priti do katastrofe. Vse posestvo je itak na plazovitem terenu, trasa pa gre tik pod njim. Že pred leti je plaz tu odnesel

travnik, vodnjak in gnojšče, hlev pa so komaj še zavarovali s piloti. Na tem mestu se dela še niso pričela, plaz pa bo ogražal cesto v dolžini 30 do 40 m in je nevarnost, da bo odneslo vse posestvo na traso. To potrjujejo kmetje sami.

Preložitev ceste v zadnjem delu, to je od zadnjega ovinka do Površja je po splošni sodbi popolnoma nepotrebna in pomeni le razmetavanje ljudskega denarja, saj bodo za to delo vrgli proč nekaj stotisoč dinarjev. Glavni namen te preložitve je pač izpeljava nove ceste do posestnika L. Stara cesta se dviga tam kvečjemu za 15 stopinj in vse se zgraža nad takim gospodarstvom.

Sedaj imajo gospodje priliko, da povedo, kjer je plazovit teren in katera trasa je boljša. Zakaj bo narod plačeval večje izdatke in zakaj ni sam odločal? Pri tej gradnji žal ni šlo za gospodarski princip, temveč za povsem druge okolnosti. Pri posestniku Ulagi so že pred 5 meseci zgradili tik pod hlevom okrog 18 m dolgo in nad 3 m visoko obzidje, ki ga še do danes niso zavarovali z ograjo, da so ljudje in živina v stalni nevarnosti, a se gospodje za to nič ne zmenijo. Mimogrede omenjamo, da se združila nova trasa s staro cesto pri hiši ge. Marije Šoprove, sestre cestnega načelnika, kjer je gostilna. Tudi za odškodnine se bodo morali kmetje še precej boriti; kolikor bodo prejeli, pa bo bore malo. Je pač tako, da imajo druga vprašanja prednost pred gospodarskimi. Pri volitvah pa vidimo, da kmetje romajo na volišča na povelje. Pri ljudeh današnjega vodstva ne more biti drugače. Škoda je le, da kmetje spoznavajo vse to šele danes.

I Na tisto tiho domovanje.... Spet bomo romali na tisto tiho domovanje, kjer mrtvi spijo večno spanje. Pokopališča so spremenjena v vrtove pestrih barv. Nad grobovi leži zasnežena jesen, polna resnobe. Ljudje trumoma posečajo gomile. Njih spomini so posvečeni pokojnim. Vonj krizantem, goreče svečice in trudna resnost otožnih cipres nas spominjajo na poslednji dih življenja. Veličastna je priroda v vseh življenjih. Umirajo le bitja drugo za drugim in žrtvujejo življenja za življenja. Smrt vseh bitij je logičen zaključek naravnega razvoja. Koliko milijonov naših prednikov že krije hladna ruša! Prastar je pregovor: »Oni so se rodili, trpeli in umirali...« Razvoj življenja zahteva preobrazbo in izpopolnitev k lepšemu, boljšemu. Koliko smrtnikov je gojilo v srcih najlepše ideale, ki pa so ostali zgolj brezupni ideali! Danes se odpirajo na vseh kontinentih tisočeri grobovi v obsevu strašnih orožij. Vprašujemo: »Zakaj?« Nihče ne da praga odgovora. Le to vemo, da smo smrtniki in da spemo k smrti. Ob resnih gro-

ZVEZNA TISKARNA LASTNA KNJIGOVESNICA

CELJE, STROSSMAYERJEVA UL. 1

bovih neizprosno hrepenimo po miru. Oni pod rušo so našli pokoj, a v težkem boju se trudimo mi. Milijoni streme za osveto, iščejo resnice in pravice. Smrt jim bo dala enakost pravice pod rušo, kjer ni laži in hinavstva. Zgodovina človeškega rodu je stara že nekaj tisoč let in vendar je človek človeku še vedno volk. Kljub vsej kulturi nam groze strahotna orožja in vendar hrepenimo po novih kulturnih dobrinah. Ali bo obraz človeške družbe čez 1000 let kaj boljši, popolnejši? S temi mislimi bomo stali letos ob grobovih. Vse je minljivo, dolgotrajni pa so spomini: lepi in neveseli. Milijoni grobov so že osameli, o milijonih že ni več sledu. Glas otožnih zvonov je neizpeta pesem naših skrivnostnih grobov. Memento homo, memento mori!

I Sokolsko gledališče v Laškem. Naraščajski odsek uprizoni v nedeljo 3. t. m. ob 20. v Sokolskem domu burko v treh dejanjih »Gospod senator«. Kdor se hoče od srca nasmejati, naj pride v nedeljo v Sokolski dom.

I Poroka. V nedeljo 27. oktobra sta se poročila v Celju g. Karel Horjak, rudniški nameščenec pri rudniku TPD v Hudi jami, in gđc. Stana Burdijanová, poštna uradnica v Ptuj. Mlademu paru želimo obilo sreče!

I Ribiške vesti. Razdelitev vod v ribarske okraje bo tudi celjskim in laškim ribičem prinesla spremembe. Doslej je imelo Ribarsko društvo v Celju v zakup revire od Tremerja do Rimskih toplic od g. dr. Roša. Ta pa je imel v zakup ribarske pravice od Rimskih toplic do Zidanega mosta. Od Novega leta dalje bo g. dr. Roš obdržal za sebe svoj revir, Ribarsko društvo pa bo imelo revir od Rimskih toplic do Zidanega mosta, ki ga je kupilo od jurklostrske graščine. Neprijetno bo to za one ribiče, ki bodo hoteli loviti v raznih revirih, ker bodo morali na dve strani plačevati karte. Preteklo nedeljo je g. Jože Jerše s preprostim orodjem ujel v Savinji krasnega sulca. Sulec je prav prišel lovski družbi pri Purgu.

I V počastitev spomina pokojnega hotelirja g. Franca Henkeja so še darovali Uniji za zaščito dece, »Blagemu sreču« in Rdečemu križu v Laškem: rod. bina Gerkmanova in major v p. g. Fabijan Hellebrandt po 100 din ter rodbine dr. Čedejeva, Derganova in Obalova po 50 din. Iskrena hvala!

I Kino Laško bo predvajal v soboto 2. nov. ob 20.30 in v nedeljo 3. novembra ob 16.30 in 20.30 zanimivi film »Robinson Crusoe«. Predigra.

Dol pri Hrastniku

o Pritožba zaradi uvedbe vodarine. Posestniku na Dolu so prejeli od občine Hrastnika-Dola plačilne naloge, s katerimi je občina predpisala za mesec junij, julij in avgust mesečno vodarino po 5 din od vsake v zgradbah inštalirane pipe. Prizadeti posestniki so vložili na sreskem načelstvu v Laškem pritožbo, v kateri so pojasnili razloge pritožbe. Vodovod je zgradila še samostojna občina Dol l. 1926. Lastniki onih parcel, koder je napeljan vodovod, so dali občini brezplačno na razpolago zemljišče za jarek za vodovodne cevi zato, da so smeli brezplačno in brez vsakega nadaljnjega občinskega dovoljenja inštalirati vodovod v svoje zgradbe. Omeniti je tudi treba, da je omenjeni postopek občine zgorešen, ker je v bivši dolski občini več vodovodov in imajo nekateri posestniki v hišah vodovod, pa ni občina nobenemu predpisala vodarine.

o Poštne razmere. V zadnji številki je pomotoma izšel članek »Poštne razmere« v rubriki Hrastnik. Iziti bi bil moral v rubriki »Dol pri Hrastniku«, kar so naši čitatelji itak razvideli iz vsebine članka.

Lepe tiskovine, kakor: lepake, letake, prospekte, stenske in žepne koledarje, diplome, srečke, časopise, knjige, cenike ter vse reklamne tiskovine za trgovce v eni in več barvah vam solidno izgotovi

Žalec

Ž Šolski kuhinji v Žalcu je daroval neimenovani 100 din. Iskrena hvala! V današnjih težkih časih bi bili posnemovalci zelo zaželeni. Revni otroci prosijo!

Ž Zvočni kino Žalec. V četrtek 31. oktobra in petek 1. novembra: »Madame Bovary«. Izredno lep film po znamenitem romanu Gustava Flauberta. V glavni vlogi slovita Pola Negri. — V soboto 2. in nedeljo 3. novembra velfilm: »Pustolovščine Marka Pola na Kitajskem«. V glavnih vlogah Gary Cooper in Sigrid Gurie.

Polzela

po Smrtonosen strel. Znani gostilničar in mesar na Polzeli, 34-letni Alojz Cimperman je v nedeljo zvečer v svoji gostilni s samokresom ustrelil svojega mesarskega pomočnika, 36-letnega Antona Brateca. Krogla je zadela Brateca naravnost v srce. Bratec je na mestu izdihnil. V zvezi s to nesrečo se širijo razne govorice. Preiskava bo dognala, kako je prišlo do tragičnega dogodka. Cimpermana so braslovški orožniki aretirali in izročili okrožnemu sodišču v Celju. Cimperman trdi, da nikakor ni imel namena Brateca ustreliti.

Braslovče

b Sokolsko društvo v Braslovčah je imelo v nedeljo 27. oktobra redni letni občni zbor ob lepi udeležbi članstva. Kot zastopnik župe se je udeležil občnega zbora brat dr. Milko Hrašovec iz Celja. Po poročilih posameznih funkcionarjev je bil izvoljen po večini stari odbor s starostom br. Jožetom Omladičem na čelu. Dramski odsek društva pripravlja narodno igro s petjem in štirih dejanjih »Legionarji«. Če ne bo nepredvidenih zaprek, bo igra uprizorjena 17. novembra.

b Kaj bo s hmeljem? je predmet razgovorov braslovških hmeljarjev. Od tedna do tedna obetajo kupci in zadruga, da bodo začeli kupovati. Sicer so skoraj že vsi hmeljski kupci razen zadruge nekaj malega kupovali, toda s takimi nakupi hmelja več let ne kupijo. Hmeljarji so že obupani, trgovci, obrtniki, denarni zavodi in drugi zamačkajo na povračilo danih kreditov. Vsa Savinjska dolina je v zastoju, ker je vse povezano s hmeljem. Pristojni činitelji bodo morali nekaj ukreniti, da se odvrne beda od doline. Poleg žalostnih stvari se pa zgodi v našem kraju včasih tudi kaj veselega. Zadnje čase se uporno širijo vesti, da bo vozil ladjo, polno hmelja, v Ameriko neki znan gospod s svojimi prijatelji in da si je že nekaj ogledoval ob morju. Če se mu to posreči bomo upravičeno rekli, da dela na pravi gospodarski podlagi.

Sloveni Gradec

s Sportni klub Slovenj Gradec ostane. V naših dnevnikih se je pojavilo že več člankov o krizi v vrstah SK Slovenjega Gradca. Zaradi krize je bil potreben izreden občni zbor kluba, ki je bil v ponedeljek zvečer v Golobovi restavraciji v Slovenjem Gradcu. Predsednik g. Ferdo Černe je v svojem poročilu in grajal nerazumevanje sportne javnosti za delo kluba. Slovenjgradčani niso smatrali za potrebno, da se udeležijo občnega zbora, ki je bil sklican z namenom, da razčisti razmere v klubu in odloči o nadaljnjem obstoju kluba. Predsednik je orisal razmere od zadnjega občnega zbora. Najprej je imel klub težave z igriščem. Dobil je lepo igrišče, nastala pa je kriza v klubu. Nekateri odborniki in člani so odstopili in prestopili v drug klub ter pričeli borbo proti klubu, kar je vredno obsodbe. Klub ni mogel nastopiti na prvenstvenih tek-

mah. Zato je bil kaznovan z globami, ki jih pa vsled slabih gmotnih razmer ni mogel plačati. Podzveza v Mariboru je videla prekrške pri SK Slovenjem Gradcu, drugi klubi pa lahko nemoteno nastopajo na javnih tekmah z igralci SK Slovenjega Gradca in zato niso klicani na odgovor. Kriza je priklopila do vrhunca, ko je podal ostavko dosedanj tajnik kluba g. Drago Bradač. Na seji odbora je bilo sklenjeno, da se naj na izrednem občnem zboru razčisti položaj kluba. Predsednik je prosil vse, ki so pokazali zanimanje za klub, da podajo svoje mnenje, ali naj klub ostane ali naj se razpusti. Zaradi mišljenja večine, da se naj klub ne razide, temveč da naj skuša vse delo poživiti, je bil izvoljen nov odbor. Predsednik je ostal še nadalje g. Ferdo Černe, tajnik Janez Grabec, gospodar g. Albin Škrubelj, blagajnik g. Vekoslav Vyborny. Vodstvo kluba ne bo ustanavljalo odnosno obnavljalo nobene sekcije, temveč je dolžnost članstva samega, da dvigne sekcijo na noge, to pa zato, ker bi se lahko ponovil primer, da bi koga silili k delu in bi potem ne hotel delati. Predsednik se je ob zaključku zahvalil vsem navzočim za udeležbo in jih prosil, da sporočijo sportnikom, da je novi odbor vedno pripravljen prepustiti svoja mesta sposobnejšim in delavnejšim ljudem.

Zverinski umor pri Zrečah

Zanimiva razprava na okrožnem sodišču v Celju

Celje, 31. oktobra.

Pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal danes 30-letni posestnik Franc Gosak s Planine pri Zrečah zaradi umora.

Franc Gosak je bil obtožen, da je letos 7. avgusta na Planini pri Zrečah z udarci z ostro sekiro po glavi usmrtil svojo mačeho, 52-letno Julijano Gosakovo po zrelem preudarku in iz koristiljublja, da bi postal neomejen gospodar in hasnovallec njenega posestva in se rešil težkih vsakoletnih dajatev, zlasti lesa in drv.

Dne 7. avgusta dopoldne je prišla Ljudmila Merčnikova v hišo, v kateri sta stanovala Julijana Gosakova in njen mož Ignac, oče Franca Gosaka. Merčnikova je hotela kupiti mlado prase. Ker ni našla nikogar v hiši, je pogledala v klet. Tam se ji je nudil grozen prizor. Na tleh je ležala Julijana Gosakova vsa v krvi. Nesrečnica je hropela, iz razbite lobanje pa je vrela kri. Blizu nje je ležala okrvavljena sekira, s katero jo je bil napadalec udaril dvakrat ali trikrat po glavi. Gosakova je kmalu izdihnila, ne da bi se bila zavedla. Napadena je bila, ko je v kleti umivala zelje. Zločinec je v stanovanju premetel dve postelji, prebrskal dve omari ter odnesel Ignacu Gosaku suknjo, hlače, klobuk in nahrbtnik, poleg tega pa si še prisvojil otroški nabiralnik z okrog 80 din gotovine. Denar umorjene Julijane Gosakove v znesku 1.250 din so našli pozneje delno v njeni postelji, delno pa na podstrešju.

Umora so kmalu osumili Franca Gosaka in ga 11. avgusta aretirali. Franc Gosak zanika zločin in navaža, da si je bil s svojo mačeho vedno dober in da zato ni imel nobenega povoda za njeno usmrteitev, zlasti ker mu je letos 25. aprila izročila svoje lepo posestvo v last, čeprav si je pridržala dosmrtno gospodarstvo in hasnovanje. Tudi mu ni bila na poti, ker je živela stalno pri svojem možu Ignacu Gosaku, ki je oče Franca Gosaka. Tudi oče mu je z notarsko pogodbo z dne 19. aprila t. l. izročil svoje posestvo v polno last in si izgovoril dosmrten preužitek. Franc Gosak se je kakih 14 dni pred nasilno smrtjo svoje mačehke skregal z mačeho, ker si je neupravičeno prilastila 15 prascev, katere sta povrgli dve svinji, ki ju je Franc Gosak z omenjeno pogodbo prevzel od svojega očeta. Mačeha je prodala 12 prascev po 100 din in si izkupiček v znesku 1.200 din pridržala zase, trije prasci pa so še ostali doma.

Obdolženčeva mati Frančiška Gosakova je umrla že pred 15 leti. Njegov oče se je 1. 1933. poročil z vdovo Julijano Koprivnikovo, Franc Gosak pa dva meseca prej z Angelo Kušarjevo, s katero ima sedaj že pet otrok. Oče je obdržal ob svoji drugi poroki svoje posestvo, njegova druga žena pa svoje posestvo,

s Nov grob. V slovenjegraški bolnici je umrl 66-letni dninar Jožef Kresnik iz Starega trga pri Slovenjem Gradcu. Kresnik se je že dalje časa bavil s prevažanjem apna. Septembra meseca je pri prevažanju apna v Suhem dolu pri Slovenjem Gradcu med vožnjo po klanecu navzdol padel pod voz in mu je kolo zdrobilo desno nogo. V bolnici so mu morali nogo odrezati. Bolnik je dobil pljučnico, kateri je 24. oktobra zjutraj podlegel.

Podsreda

p Obsodba Avgusta Sotoška iz Podsrede. Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal 16. oktobra 32-letni, v Podsredo pristojni delavec brez stalnega bivališča Avgust Sotošek zaradi vlomov in tatvin, ki jih je izvršil meseca junija in julija letos v Celju. Sodišče je obsodilo Sotoška, ki je nevaren prijatelj tuje lastnine, na šest let robije in trajno izgubo častnih pravic. Ta nepridiprav je rojen na Križah št. 46 v občini Podsredi. Njegovi starši so Janez in Marija. Avgust Sotošek, 37-letni trgovski pomočnik, tudi iz Podsrede št. 58, sin Janeza in Ane, je v poletnem času odslužil orožne vaje, pa je pošten in neoporečen mož. Prosimo čitatelje, da teh soimenjakov ne zamenjajo.

na katerem je od svoje poroke stanoval tudi Franc Gosak.

Franc Gosak pravi, da je njegovo mačeho morda umoril neki Lubej, ki je bil pobegnil iz kaznilnice in se skrival pri svojem bratu, kjer so ga v skrivališču na kozolcu zajeli orožniki. Lubej se ni hotel vdati, temveč je zažgal kozolec in tudi sam v njem zgorel. Ker se je Lubej preživljal s tatvinami je po obdolženčevem mnenju najbrž prišel ob ugodni priliki na dom Julijane Gosakove ter Gosakovo umoril in ukradel omenjene predmete.

Franc Gosak je odšel na dan umora zgodaj zjutraj s Francetom Kušarjem, Jakobom Petričem in svojim hlapcem v gozd podirati drevje za Julijano Gosakovo, ki je imela po pogodbi pravico dobiti iz svojega gozda poleg drv vsako leto še 10 kubičnih metrov lesa v plohih. Ta les je moral Franc Gosak sam zvoziti na žago. Obdolženec je delal že od jutra v gozdu. Njegova mačeha je bila umorjena okrog 10. dopoldne. Pred tem časom je poslal Franc Gosak svojega 10-letnega sina Alojza k Julijani Gosakovi na dom po slatinsko steklenico jabolčnika za delavce v gozdu. Sin je prinesel jabolčnik potem na očetov dom. Franc Gosak je poslal sina s kosom kruha k staremu očetu na pašo, sam pa je zanesel kruh in jabolčnik v gozd delavcem. Franc Gosak se je kmalu odstranil in je odšel v svoj mlin, ki je blizu gozda, v katerem so podirali drevje. Iz mlina je prinesel vrečo koruzne moke in jo nesel mimo delavcev, ki so delali v gozdu, na svoj dom. Obtožnica navaža, da je Franc Gosak zaradi bližine doma Julijane Gosakove lahko izvršil umor v pol ali tričetrt ure.

Julijana Gosakova je nekaj dni pred

FRANJO DOLŽAN CELJE

ZAHTEVAJTE PONUDBE IN PRORAČUNE!

Za kresijo 4
Telefon 245

VODOVODE
KLEPARSKA DELA
STRELOVODE

Vam naredi solidno in po konkurenčni ceni, ravno tako izvršuje tudi vsa popravila

svojo smrtjo dejala Janezu Višnerju in ob drugih prilikah tudi Regini Višnerjevi in Amaliji Pristovnikovi, da se z mladim Gosakom ne razume več, da se z njim večkrat prepira, da je bil mladi Gosak prej z njo vedno dober, a se je docela spremenil, odkar mu je izročila svoje posestvo. Tudi Franc Gosak se je nepovoljno izrazil o svoji mačehi in je nekaj dni pred umorom izjavil Janezu Višnerju, da bo mačehi precepil glavo, če bo z njegovim očetom tudi tako grdo ravnala, kakor s svojim prvim možem.

Razprava je bila ob 12.30 preložena na četrtek 14. novembra ob 8. zjutraj zaradi sodnega ogleda na kraju umora in zaslišanja treh novih prič.

Hvaležnost naroda

Turška vlada je sklenila zgraditi na hribu, kjer stoji ankarski observatorij, mavzolej na čast pokojnemu prvemu predsedniku turške republike Kemalu Atatürku. Krsta z balzamiranim truplom Kemala Atatürka je še vedno v Narodnem muzeju. Turški narod želi na ta način izraziti globoko hvaležnost temu možu, ki mu je uspelo, da je nekako v dveh desetletjih izvelkel Turčijo iz njene orientalske zaspanosti in jo dvignil na nivo modernih zapadnih držav. Izvršil je mnogo ukrepov na vseh področjih v korist države in njene prebivalstva. S svojo odločno intervencijo je odstranil nedostatke vseh vrst. Zgradili so šole in bolnice in prvičkrat v zgodovini te države so posvetili potrebno pozornost higijenskim razmeram. Uvedli so odločno borbo proti boleznim, ki so stoletja razsajale po Turčiji. Kemal Atatürk je uvedel dobro organizirano propagando v korist javne higiene.

Tako je na primer odredil, da se uporabljajo priporočila za borbo proti malariji, ki jih je izdala komisija Društva narodov za malarijo: za zaščito je treba jemati v sezoni mrzlic dnevno 0.40 grama kinina, za zdravljenje v pravem smislu pa je treba jemati dnevno 1 do 1.30 grama kinina 5 do 7 dni. Omenjena komisija za malarijo poudarja v svojem letu 1938. objavljenem poročilu na strani 129. dejstvo, da neškodljivost kinina omogoča, da z njim ravna tudi podrejeno osebje brez stalnega zdravniškega nadzorstva. Takšno stalno nadzorstvo pa je potrebno pri uporabi sintetičnih sredstev.

Ni bilo treba dolgo čakati, da so se pojavili rezultati takšnega dela: iz propadajoče države je Kemal Atatürk ustvaril mlad narod, poln življenja, ki častno drži svoje mesto med evropskimi in azijskimi narodi.

Ali je torej čudno, da želi turški narod postaviti spomenik v čast tega moža, kateremu toliko dolguje, da bi ve-

deli tudi potomci, kaj je storil za svojo državo?

Ankarski mavzolej bo predstavljal način izražanja hvaležnosti, ki jo ves turški narod čuti do svojega bivšega predsednika Kemala Atatürka.

Cenj. občinstvu se priporoča tvrdka

Anton Lečnik

zaloga ur
zlata
srebrnine
optika itd.

Celje
Glavni
trg

Izkušen optik na razpolago!

VERITAS Generalno zastopstvo in skladišče

Anton Bremec
Celje

Iščejo se zastopniki

Kadar izpraznjujete Vaše podstrešje, se spomnite, da najbolje vnovčite vse stare predmete pri tvrdki Josip Uršič, Celje, Narodni dom

Kupujem

staro železo, kovine, krojaške odrezke, cunje, čepinje po najvišji ceni. V. Glumac, Celje, Krekova cesta.

Hiša se prodaja

na Cesti na grad št. 60. Vpraša se pri g. Reicherju.

Dvosobno stanovanje

s kopalnico, na Krekovi cesti 11a v Celju, se odda s 1. decembrom 1940. Vprašati v upravi »Nove dobe«.

Mizni štedilnik

in staro sobno peč prodam. Ključavničar Miloš Klinar, Celje, Gregorčičeva ulica 4.

Učenec

iz boljše hiše, stanujoč v Celju, se išče za večje avtomehanično podjetje. Ponudbe na upravo lista pod »Takoj«.

ČASOPISNI
PAPIR

prodaja
uprava »Nove dobe«

Celjska posojilnica d. d. Celje (Narodni dom)

Telefon 22 • Poštni ček. račun 10.591

Podružnici: Maribor, Aleksandrova cesta 11,
Tel. 21-99 • Šoštanj, Kralja Petra trg 6. Tel. 3

Sprejema hranilne vloge proti najugodnejšemu obrestovanju
in izvršuje vse bančne posle najkulantneje